

Vaste Tweede Kamercommissie VWS  
t.a.v. mevrouw H. Post  
Postbus 20018  
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Ons kenmerk  
BR132301

Uw kenmerk

Betreft  
AO pgb d.d. 20 februari 2019

Datum  
14 februari 2019

Geachte commissieleden,

Op 20 februari 2019 wordt het algemeen overleg pgb tussen u en de minister gehouden. Het pgb is een prachtig middel waarmee de zorg-/hulpvrager onder andere eigen regie heeft en passende zorg en/of ondersteuning en hulpmiddelen kan inkopen. Het geeft veel mensen de mogelijkheid om hun eigen leven te leiden.

Het pgb staat te vaak in een slecht daglicht. Dit mooie instrument leidt daaronder en daardoor ook de budgethouders. Dit slechte daglicht zorgt er ook voor dat er vaak vooroordelen zijn waardoor bijvoorbeeld gemeenten een zeer terughoudend pgb-beleid voeren. Dit maakt dat te veel budgethouders te vaak moeten knokken om een pgb te verwerven of om het te behouden. Dit brengt veel onrust, stress en vaak geen passende zorg met zich mee. De kwaliteit van leven van de budgethouder kan hierdoor flink afnemen.

De minister heeft onlangs de kamer ingelicht over de agenda pgb. Per Saldo is blij dat de minister inziet dat het pgb een waardevol instrument is dat budgethouders de mogelijkheid geeft om eigen regie te voeren en maatwerk te ontvangen. Er worden een aantal goede stappen gezet en we zijn benieuwd naar de uitkomsten. Wij geloven er in dat problemen gedurende het pgb-proces vooral vooraf voorkomen kunnen worden. Al met al zijn wij erg blij dat het pgb toekomstbestendig wordt gemaakt en dat de keuzevrijheid hierbij geborgd is. Een aantal punten willen wij graag nog extra onder uw aandacht brengen, omdat budgethouders hiertegen blijven aanlopen. Ook het oplossen van deze problemen vraagt om aandacht.

*"Met een pgb kan mijn man (en wij als gezin) een zo normaal mogelijk leven leiden. En dat is het leven van voor zijn handicaps. Ik vind dat ieder mens dat verdient. Het gaat om kwaliteit van leven en dat is het belangrijkste."*

### Toegang

De toegang binnen de verschillende domeinen verloopt nog altijd bijzonder moeizaam. Zo worden hulpvragers vaak niet of onvoldoende geïnformeerd over het pgb, is het onduidelijk bij welk loket zij zich kunnen melden en ervaren zij problemen bij de overgang van de ene naar de andere wet. Bovendien zijn er grote verschillen tussen regio's. Hierdoor zijn zorg-/hulpvragers afhankelijk van de persoon die de indicatie stelt en is de gestelde indicatie niet altijd passend of wordt een deel van de zorg/hulp zelfs niet geïndiceerd. Zo zien we nog altijd een enorme daling in het aantal budgethouders binnen de Wmo en de Jeugdwet. De minister wil in beeld brengen waar deze daling door komt voor de Jeugdwet. Hier zijn wij blij om, maar dit moet ook in beeld komen voor de Wmo. Het in kaart brengen van de daling zorgt ervoor dat we kunnen voorkomen dat mensen onterecht niet in aanmerking komen voor zorg en/of ondersteuning. Bij het in kaart brengen van de daling moeten ook de redenen van de daling en de aanpak van mogelijke

knelpunten in beeld gebracht worden. Het kan niet zo zijn dat je zorg en/of ondersteuning nodig hebt, maar dit niet krijgt omdat je voor het pgb wil kiezen. In de bijlage hebben we casuïstiek opgenomen uit het gemeentelijk domein waarbij de toegang niet goed verloopt en gemeenten het pgb lijken te ontmoedigen.

*De toegang tot een pgb lijkt nog altijd geen gelijkwaardige keus te zijn ten opzichte van zorg in natura (hierna: ZIN). Wij verzoeken u de minister te vragen ook een onderzoek te doen naar de daling van het aantal pgb's in de Wmo en (indien nodig) maatregelen te treffen om de daling tegen te gaan.*

### **Gebruikelijke zorg en informele zorg**

Gebruikelijke zorg en informele zorg zijn belangrijke thema's voor ons. Per Saldo heeft samen met MantelzorgNL een onderzoek gedaan onder onze achterban. Hieruit bleek dat voor hen de zorg geleverd door iemand uit de naaste omgeving, vaak een informele zorgverlener, heel erg belangrijk is. Het onderzoek met bijbehorend position paper bevat onder andere onze visie op gebruikelijke en informele zorg. Hiervoor wijzen we u dan ook graag naar deze position paper. Het onderzoek en de position paper worden u op dinsdag 2 april 13.15-13.30 in de Statenpassage aangeboden door Aline Molenaar (directeur Per Saldo) en Liesbeth Hoogendijk (directeur MantelzorgNL).

### **Gelijkwaardige keuze pgb en de juiste toerusting**

Het pgb moet een weloverwogen en bewuste keuze zijn. Iemand met een zorg- en/of ondersteuningsvraag moet worden geïnformeerd over hoe hij/zij de zorg en/of ondersteuning kan organiseren. Goede toerusting zorgt ervoor dat onbedoelde fouten en onrechtmatigheden bij het pgb worden tegen gegaan. De toerusting stopt niet wanneer iemand eenmaal een pgb heeft, ook voor bestaande budgethouders is ondersteuning nodig, bijvoorbeeld door alle veranderingen door de jaren heen in wet- en regelgeving moet de kennis up-to-date gehouden worden.

*"Het pgb geeft mij de regie in handen, dat ik zelf kan kiezen door wie ik geholpen wil worden. Voor iemand als ik, die toch al weinig kan, is het heel belangrijk dat mijn gevoel van eigenwaarde hoog gehouden wordt, door zelf te mogen doen wat ik wel zelf kan: beslissen over wie mij helpt."*

Een budgethouder zou wat ons betreft niet aan een pgb moeten beginnen zonder dat hij/zij goed is voorgelicht en toegerust. Deze toerusting moet altijd aangeboden worden. Ook deze toerusting dient gratis te zijn. Verstrekkers dienen budgethouders te wijzen op de

toerustingsmogelijkheden van Per Saldo. Dit laatste geldt ook voor bestaande budgethouders die hun kennis up-to-date moeten houden.

Naast de toerusting van budgethouders/vertegenwoordigers is het voor indicatiestellers en onafhankelijke cliëntondersteuners belangrijk dat ook zij worden toegerust zodat zij in het beoordelingsproces kunnen beoordelen of iemand budgetvaardig is. Wij zijn daarom ook blij dat de minister een traject is gestart om een (uniform) kader van de taken, kennis en vaardigheden die een budgethouder of zijn vertegenwoordiger moet hebben, om te kunnen werken met een pgb, te ontwikkelen.

*Zorg voor een goede informatievoorziening over de keuze voor een pgb en een goede toerusting. Per Saldo wil graag helpen met het ontwikkelen van het pgb-informatiepakket welke de minister gaat ontwikkelen. Richt de toerusting van budgethouders niet alleen op nieuwe, maar ook op bestaande budgethouders. Daarnaast hebben ook mensen die zich nog aan het oriënteren zijn of zij gaan kiezen voor ZIN of pgb toerusting nodig.*

### **Reële tarieven**

Iemand die er voor kiest zelf zorg en/of ondersteuning in te kopen wordt regelmatig geconfronteerd met tarieven die ontoereikend zijn. De maximale tarieven die mogen worden vergoed aan de zorg-/hulpverlener zijn vaak geen marktconforme tarieven (cao loon) om kwalitatief goede zorg en/of ondersteuning in te kopen. Zo zien we bijvoorbeeld dat tarieven in het gemeentelijk domein vaak dalen in plaats van dat ze geïndexeerd

worden. Ook in de Wlz zijn de tarieven voor informele zorg nooit geïndexeerd. Daarnaast zien wij dat veel budgethouders de laatste tijd afscheid hebben moeten nemen van hun vertrouwde hulpverleners omdat zij de tarieven niet meer konden betalen. Ook maakt het dat te vaak kwalitatief goede zorgaanbieders niet ingekocht kunnen worden omdat de tarieven van de verstrekkers niet toereikend zijn. Hetzelfde geldt voor pgb-wooninitiatieven die door de lage tarieven nu dreigen om te vallen.

*Wij verzoeken u om aan de minister te vragen om te zorgen voor toereikende tarieven. Een budgethouder moet in staat worden gesteld om zijn hulp-/zorgverleners een passend loon te betalen.*

### **Pgb-wooninitiatieven**

De meerwaarde van het pgb-wooninitiatief bestaat volgens ouders uit meer kwaliteit van leven omdat bewoners meer worden uitgedaagd in hun zelfstandigheid, er meer participatie met de samenleving is en de betrokkenheid van familie beter is gewaarborgd. Bij de pgb-wooninitiatieven gaat het om echt maatwerk, volledig afgestemd op de hulpvraag, wensen en behoeften van de bewoners.

*"Een heel klein wooninitiatief met veel kwalitatieve en kwantitatieve extra's aan zorg, de zorg die ik hiervan ontvang, daarvan is geen vergelijkbare vorm van zorg in natura."*

Het wonen in een pgb-wooninitiatief is anders dan het wonen in een reguliere instelling, bijvoorbeeld omdat je gezamenlijk collectieve zorg en voorzieningen moet inkopen. De bewoners moeten hier goed van op de hoogte zijn. Per Saldo is daarom blij dat er actie wordt ondernomen m.b.t. verbetering van deze voorlichting en dat er meer

inzicht komt in de implicaties van het bundelen van pgb's, kwaliteit en rechtmatigheid bij collectieve woonvormen.

Verder willen wij u erop wijzen dat de pgb-wooninitiatieven in het gemeentelijk domein vaak veel moeite hebben om te blijven bestaan door het beleid van de gemeente. Zo zijn gemeenten bijvoorbeeld heel terughoudend met het toekennen van een wooninitiatieventoelage. Ook zijn er gemeenten die de combinatie van wonen en zorg helemaal niet meer toestaan met een pgb. Of worden er dusdanige arrangementen vastgesteld waaraan een pgb-wooninitiatief niet kan voldoen en daardoor de budgethouder noodzakelijk naar ZIN moet overstappen.

*Wij vragen u om bij de minister te benadrukken dat pgb-wooninitiatieven een goede aanvulling zijn op het ZIN-aanbod. Pgb-wooninitiatieven in de gemeente moeten beter geborgd worden, zodat deze vorm van wonen ook daar behouden blijft.*

### **Administratie lastenverlichting**

Een structurele daling van de administratieve lasten is een belangrijk streven van elke budgethouder. Nu kiezen veel mensen voor zorg in natura, omdat zij de administratieve lasten bij een pgb te hoog vinden. Wanneer deze lasten verminderen, zal dat een positieve uitwerking hebben op de keuzevrijheid van mensen met een zorg- en/of ondersteuningsvraag. Wij denken dat het pgb 2.0-systeem flink kan bijdragen aan het verminderen van de administratieve lasten.

Daarnaast zouden de schrapsessies dusdanige pgb-regels moeten opleveren dat het pgb weer in zijn oude oorspronkelijke kracht wordt hersteld. Het pgb is ten prooi gevallen aan het constant toevoegen van regels die na een enkel exces bedacht zijn.

*De administratieve lasten moeten verlaagd worden. De keuzevrijheid wordt hiermee verhoogd. Omdat het pgb 2.0-systeem een daling van de administratieve lasten met zich meebrengt, moet snel (maar zorgvuldig) worden overgegaan naar dit nieuwe systeem.*

### **Fraude**

Het gaat bij berichten over fraude te vaak niet om fraude maar om oneigenlijk gebruik of zelfs werken volgens de regels, maar vanwege eerder niet gecontroleerde gegevens door

de SVB bestempeld als onrechtmatig. Als wel fraude wordt gepleegd moet dit worden aangepakt, zodat het pgb beschikbaar blijft voor hen die baat hebben bij een pgb.

Begin dit jaar zijn een aantal berichten in de media verschenen over onrechtmatige en/of onjuiste betalingen uit het persoonsgebonden budget. Hier zijn ook Kamervragen over gesteld. In deze berichten wordt een link gelegd tussen fraude en het persoonsgebonden budget. Dat is een aanname die niet altijd klopt.

Tijdens de decentralisatie van 2015 liep het systeem van de SVB volledig vast. De staatssecretaris heeft destijds onder druk van de Kamer de controles van betalingen bij de SVB uit laten zetten zodat de betalingen door zouden gaan. Het was op dat moment al duidelijk dat dit problemen zou geven in de latere verantwoording van het persoonsgebonden budget. Hierdoor kan het inderdaad zo zijn dat betalingen als onrechtmatig zijn aangemerkt, maar dit valt de budgethouders niet te verwijten.

*"Ik had ZIN maar daar werd misbruikgemaakt door de instelling daarom ben ik voor een pgb gegaan"*

*Per Saldo vindt dat er te vaak door de media gesproken wordt over fraude met het persoonsgebonden budget, terwijl dit zelden gaat over fraude van een budgethouder, maar over een systeem dat niet goed werkt. Dit geeft een onterecht verkeerd beeld van het pgb. Echte fraude moet uiteraard wel hard worden aangepakt. Wij vragen u om dit te benadrukken.*

De Patiëntenfederatie Nederland ondersteunt deze brief.

Met vriendelijke groet,



Aline Molenaar,  
directeur Per Saldo



Illya Soffer,  
directeur Ieder(in)

**Bijlage: Casuïstiek ontmoedigingsbeleid gemeenten****• Gemeente A**

Gemeente zegt letterlijk: "wij doen niet aan pgb". Budgethouder is heel vasthoudend geweest, gemeenten gewezen op wet- en regelgeving. Rechter moest er aan te pas komen. Budgethouder zegt "je moet echt alle processen en termijnen kennen, anders maak je geen kans tegen de gemeente." Maar welke inwoner weet nu hoe dit allemaal werkt? Ook is er in deze casus een Veilig Thuis melding gedaan.

**• Gemeente B**

Melding van iemand die verplicht zin moest afnemen (keuze pgb niet mogelijk). Ook bij deze casus is een Veilig Thuis melding gedaan. Daarnaast belemmerende factoren, uitvoerende instantie stelt dat iemand die een pensioenuitkering ontvangt geen hulp mag geven vanuit een pgb. Ook trekken zij de eerste zeven uur aan boven-gebruikelijke zorg van de indicatie af, deze moet vrijwillig geleverd worden.

**• Gemeente C**

Op 1 januari verloopt pgb van kind. Aanvraag gemeente gedaan voor herindicatie via de e-mail (nieuwe doelenplan is al klaar). Gemeente e-mailt mevrouw terug dat indicatiesteller met vakantie gaat. En dat deze ergens in januari weer tijd heeft. Nu valt er een gat van twee maanden omdat de indicatie afloopt. Mevrouw heeft gebeld met de gemeente. Zij antwoorden dat een verlenging/overbrugging ook niet kan worden aangevraagd omdat er geen huisbezoek heeft plaatsgevonden. Dit blijken nieuwe beleidsregels te zijn. Met andere woorden: pas in januari kan er weer opnieuw onderzoek worden gedaan, waardoor kind maanden zonder zorg zit.

**• Gemeente D**

Signaal ontvangen van budgethouder: Als de doelen niet worden behaald wordt pgb omgezet in zin (zin bleek eerder niet passend). In zin werden doelen bovendien ook niet behaald.

**• Gemeente E**

Signaal budgethouder: gemeente geeft aan dat pgb niet meer kan, en dat dan vrijwilligers moeten worden ingezet. Dat zou hetzelfde zijn als maatwerk (?). Bovendien geven ze geen beschikking meer af.

**• Gemeente F**

Signaal budgethouder: Graag had ik jullie wilden melden dat alles nu goed geregeld is met de zorg voor de kinderen, maar niets is minder waar. De eerste zorgaanvraag, ging van besluit naar bezwaar naar beroep en een vonnis van de rechter waarin we in het gelijk gesteld zijn en de gemeente de opdracht kreeg om opnieuw onderzoek te doen en deze keer goed onderzoek. De tweede zorgaanvraag, ging van besluit naar bezwaar, naar ingebrekestelling, naar dwangsom, naar bezwaarcommissie, naar onafhankelijk onderzoek, naar wachten op een nieuw besluit. In het tweede besluit kregen we twee uur oppas toegewezen per kind. Geen begeleiding geen zorg, alleen als we de begeleiding of zorg in zin zouden accepteren, pgb hiervoor was niet toegestaan. Afgelopen maand mochten we ons verhaal doen voor de bezwaarschriftencommissie, die wilde graag dat er meer onderzoek zou worden gedaan, of we akkoord wilde gaan met een onafhankelijk onderzoek door een GZ psycholoog, op voorwaarde dat er ook contact zou worden opgenomen met [X] gingen we hiermee akkoord. Afgelopen week heeft dat onderzoek plaatsgevonden, en vandaag kreeg ik het verslag inclusief de reactie van de gemeente.

Conclusie uit het verslag:

"Ik zie inhoudelijk geen enkele reden waarom het hulpverleningsplan gewijzigd had moeten worden, dit werd zelfs als onwenselijk gezien door de betrokken hulpverlening en ouders. Het plan wat erg lag werkte naar tevredenheid van alle betrokkenen en de kinderen ontwikkelden zich in een stijgende lijn"

Conclusie van de gemeente:

"Het advies is niet bruikbaar omdat in het advies niet wordt ingegaan op de door de bezwaarschriftencommissie gestelde vragen. Gelet op de inhoud van het advies valt niet meer te verwachten dat de desbetreffende GZ-psycholoog hier nog nader op in kan gaan"

Over 2 weken doet de commissie uitspraak.

Ondertussen loopt het bezwaar al vanaf 2017 en zijn de dwangsommen niet betaald en ligt er nog steeds geen besluit, wel lopen de indicaties af, dus mag ik weer nieuwe zorgaanvragen doen.

Ook heeft inmiddels de psychiater geen contract meer met gemeentes omdat hij compleet gek wordt van alle regels en bureaucratie. Vanaf het moment dat hij dat vertelde in 2017 heb ik gebeld met de gemeente hoe dit kan worden opgelost? Eergisteren kreeg ik alweer een telefoontje dat ze nog niet wisten hoe dit opgelost moest worden... leuk dat ik geïnformeerd word maar zonder een besluit kan ik niks, geen bezwaar, geen rechter, niks en dus ook geen behandeling voor de kinderen bij de psychiater... in januari alweer een crisis met jongste... ja dat vinden ze dan wel vervelend maar er is nog steeds geen oplossing voor behandeling bij een psychiater die geen contract heeft.

Dat ik ze in november al gemeld heb dat dit gewoon via pgb mag binnen de jeugdwet wilde ze niet horen, daar beginnen we niet aan.

Vandaag heb ik hiervoor een aanvraag gedaan via artikel 4.1 van de Awb om zo de gemeente te dwingen dat er een besluit komt binnen 6 weken, waarop ik al dan niet in bezwaar kan gaan.

#### Realiteit

Al bijna 3 jaar in gevecht om de goede zorg te behouden, en voor alle verslagen, gesprekken en smeekbedes van onze hulpverleners en behandelaren, is de gemeente doof.

We hebben geen behandelend psychiater meer, wat inhoudt dat er geen medicatie meer kan worden voorgeschreven en we geen hoofd behandelaar meer hebben, we kunnen onze pgb-er niet meer betalen, wat ervoor zorgt dat een groot deel van de zorgplannen niet meer uitgevoerd kunnen worden, alleen wat ik zelf kan doen wordt nog uitgevoerd, wat dus meer crisismanagement is dan begeleiding naar zelfstandigheid.

Wat we nog wel hebben? De levensloopbegeleider plus want die wordt betaald vanuit zorg in natura. Fijn daarmee kan ik alle doelen voor begeleiding en zorg voor de komende jaren mee bespreken.... die niet uitgevoerd kunnen worden...

Ik ben het getraineer van de gemeente ondertussen meer dan zat....

Het kind centraal?